

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущен
Завіду

(підпис)
“ ”

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030509 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз стану і руху запасів
(на прикладі ТОВ "Дабл В")»

Виконавець:

Студентка ЦЗФН 4курс 1 група

Шапа Анна Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Гайдаєнко Ольга Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові) _____ /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

	СТОР.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ	6
1.1. Запаси підприємства, їх класифікація та оцінка в обліку	6
1.2. Основні завдання класифікації та оцінки товарних запасів.....	11
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку, контролю та аналізу товарних запасів	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ В ТОВ «ДАБЛ В»	26
2.1. Первинний облік товарних запасів на підприємстві	26
2.2. Синтетичний та аналітичний облік товарів в ТОВ «Дабл В».....	30
2.3. Напрями удосконалення обліку товарів в ТОВ «Дабл В»	38
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ТОВАРІВ В ТОВ «ДАБЛ В»	42
3.1. Планування контролю товарних запасів	42
3.2. Контроль товарних запасів в ТОВ «Дабл В» та оформлення його результатів	45
3.3. Аналіз товарних запасів та використання його результатів в управлінні	48
ВИСНОВКИ	55
Список використаних джерел	58
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми.

Функціонування будь-якого підприємства супроводжується кругообігом ресурсів, значне місце в яких займають запаси. Стан, формування й використання запасів є визначальним чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства. В зв'язку з цим нагальною необхідністю стає дослідження та удосконалення теоретичних, методичних і організаційних аспектів обліку, контролю та аналізу ефективності використання запасів на вітчизняних підприємствах.

У сучасних умовах господарювання на торгівельних підприємствах України особлива роль надається раціональному та ефективному використанню обігових коштів, значною складовою частиною яких є товарні запаси. Правильна організація бухгалтерського обліку товарних операцій дозволяє своєчасно отримувати інформацію про наявність, надходження, стан товарних запасів, виконання договірних зобов'язань постачальниками і покупцями товарів, їх відвантаження і реалізацію, розрахунки с бюджетом з ПДВ, забезпечує поточний контроль за збереженням і ефективністю використання.

Вивченню проблем організації та методики обліку товарних запасів присвячені праці вітчизняних і зарубіжних учених та фахівців – Атамас П.Й., Бутинця Ф.Ф., Бутафіна І.В., Вериги Ю.А., Гринів Б.В., Грабової Н.Н., Зоріна О.А., Костюченко В.І., Крутової А.С., Лантоні Р., Литвиненко М.І., Маркса К., Тейлор В.Н. та ін. Значний внесок у дослідження організації та методики контролю запасів зробили такі вчені, як Дорош Н.І., Пилипенко І. І. Теоретичною основою дослідження аналізу ефективності використання запасів є наукові праці таких учених, як Басенко О.В., Болюх М.А., Бороненкової С.А., Круглова Є.А., Стерлігова А. Н.

Мета і завдання дослідження. Відповідно головною метою роботи є вивчення теоретичних засад та діючої практики обліку, контролю та аналізу товарних запасів підприємств у сучасних умовах господарювання, розробка

рекомендацій по її поліпшенню та підвищенню ефективності використання. Для досягнення визначеної мети в роботі було поставлено й вирішено такі завдання:

- 1) розглянути поняття та економічну сутність запасів;
- 2) з'ясувати завдання обліку, контролю та аналізу запасів;
- 3) розкрити нормативно–правове регулювання обліку, контролю та аналізу запасів;
- 4) розглянути первинний облік запасів на підприємстві;
- 5) дослідити синтетичний та аналітичний облік товарних запасів в ТОВ «Дабл В».
- 6) визначити напрями удосконалення обліку товарних запасів в ТОВ «Дабл В»;
- 7) проаналізувати особливості планування контролю запасів;
- 8) розглянути основні аспекти контролю запасів в ТОВ «Дабл В» та оформлення його результатів;
- 9) здійснити аналіз запасів та використання його результатів в управлінні.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є господарська діяльність підприємства в частині наявності та використання запасів. Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти обліку, контролю й аналізу запасів підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано наукові методи, що ґрунтуються на системному аналізі економічних явищ. На основі діалектичного методу наукового пізнання й поєднання історичного та логічного подано визначення запасів та особливості їх обліку. Для вирішення завдань фінансового й управлінського обліку запасів і дослідження питань методики та організації їх контролю та аналізу застосовано методи порівняння, конкретизації, групування, аналізу бухгалтерських рахунків, спостереження, вибірки. Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку, постанови Верховної Ради України, Кабінету

Міністрів, міжнародні стандарти аудиту, положення класиків економічної теорії, наукові праці зарубіжних і вітчизняних учених з питань обліку, аудиту та аналізу, матеріали науково–практичних конференцій, а також облікові й звітні дані підприємства.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки.

1. Узагальнюючи приведені підходи до визначення терміну «запаси», можна запропонувати під ними розуміти активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством. Присутність значної кількості запасів на підприємствах промисловості здатна спричинити як негативний, так і позитивний ефект на загальний економічний стан підприємства.

2. Ефективна система управління запасами дозволить його керівництву отримувати якісну інформацію про наявність та рух запасів. Від правильності ведення обліку, контролю та аналізу запасів залежить достовірність даних про отриманий підприємством прибуток та збереження самих запасів. Метою обліку запасів є формування релевантної інформації про стан і рух запасів на підприємстві для забезпечення ефективності діяльності підприємства в умовах становлення інформаційної економіки. Завданнями обліку запасів є забезпечення дотриманням вимог Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», інформаційне забезпечення ефективності управління запасами.

Об'єктами обліку запасів є запаси, що надійшли (від постачальника, за операціями з давальницькою сировиною, як внесок до статутного капіталу, безоплатно одержані, з інших джерел), запаси, що зберігаються (власні, на відповідальному зберіганні), запаси, що вибули (у виробництво, на господарські потреби, реалізовані на сторону, інше вибуття).

3. Питання обліку, контролю та аналізу запасів в Україні регламентуються низкою нормативно-правових актів, які включають

Цивільний, Господарський та Податковий кодекси, Законами України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про аудиторську діяльність», Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», 16 «Витрати», 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань та іншими.

4. Внутрішньогосподарський контроль запасів на ТОВ «Дабл В» – це особлива функція управління, яка здійснюється працівниками відповідно до їх посадових обов'язків на постійній і систематичній основі для одержання достовірної інформації про хід використання запасів на підприємстві.

Планування контролю запасів шляхом розробки плану контролю запасів та програми контролю запасів. Одним із найважливіших моментів виконання плану контролю є програма контролю – це документ, який містить завдання контролю для конкретного об'єкту, процедури, необхідні для виконання поставлених завдань (обсяг та термін їх виконання).

5. Обсяги запасів на ТОВ «Дабл В» мають чітку тенденцію до зростання. Якщо в 2016 р. їх обсяг складав 3125,4 тис. грн., то в 2017 р. їх зросла на 2,7% порівняно з 2016 р. В 2018 р. обсяги запасів на підприємстві порівняно з 2017 р. зросли на 80,5% В 2016 р. кількість обертів запасів склала 6,5 оберти. В 2017 р. вона скоротилася на 0,5 оберта та склала 6,0 (-7,5%), в 2018 р. вона зросла на 1,2 оберти (+19,9%) і склала 7,2 оберти.

Тривалість 1 обороту запасів на підприємстві склала в 2016 р. 56,3 днів. В 2017 р. вона зросла до 60,9 обертів, тобто на 4,6 дня або 8,2%. В 2018 р. цей показник скоротився на 10,1 дня, тобто на 16,6%.

Політика управління запасами на ТОВ «Дабл В» має базуватись на цільовій функції – зменшення періоду їх обороту і спрямовуватись на оптимізацію розміру і структури запасів при мінімальних витратах на їх

обслуговування.

В 2017 р. додатково було залучено 242,4 тис. грн. запасів в оборот підприємства в результаті зниження інтенсивності їх використання, а в 2018 р. спостерігалось вивільнення запасів з обороту підприємства в результаті підвищення інтенсивності їх використання. Таким чином, в 2018 р. резервом підвищення ефективності є зростання інтенсивності використання запасів.

Отже, ефективною є політика управління запасами, яка спрямована на зменшення тривалості оборотності запасів, що в кінцевому результаті зменшує показник тривалості фінансового циклу. Це позитивно впливає на платоспроможність підприємства та зменшує його потребу в оборотних активах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: навч. посібник. Д.-К.: Цунтр навчальної літератури, 2016. 440 с.
2. Балашук Д. М. Значення обліку виробничих запасів в управлінні підприємством / URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13218/1/170_Valashuk_404-406_69.pdf (дата звернення: 28.11.2018).
3. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К. 2017. 692 с.
4. Бурдейна Л. В. Облік та оцінка виробничих запасів у інформаційній системі підприємства : дис. канд. ек. наук : 08.00.09. Львів, 2016. 266 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в торгівлі: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2016. 576 с.
6. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 8-ме вид., доп. І перероб. Житомир: ПП «Рута», 2017. 832 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник/для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Облік і аудит» .Житомир: ЖГП, 2016. 640 с.
8. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / за ред.Ф.Ф. Бутиця. – 5-те вид., доп. І перероб. Житомир: ПП Рута, 2016. 726 с.
9. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. курс управлінського обліку: навч. Посіб. К.: Знання, 2017. 314с.
10. Гармаш А. Применение многомерных методов классификации производственных запасов . Логистика. 2013. № 4. 18 с.
11. Гаценко О.П., КурилоЛ.І. Економічний словник бухгалтера. Київ: АМУ, 2018. 181 с.
12. Голов С.М. Міжнародні стандарти фінансової звітності: сучасний стан та застосування. Бухгалтерський облік та аудит. 2005. №8-9. 100 с.
13. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами:

прикладі та коментарі: практ. Посібн. К.: Лібра, 2017. 840с.

14. Господарський кодекс України Закон України від 16.01.2003 № 436–IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 15.12.2018).

15. Економічний аналіз за видами діяльності: навчальний посібник / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. Одеса: ОНЕУ, Кримполіграфпапір. 2018. 181 с.

16. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996–XIVзі змінами та доповненнями URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.03.2019).

17. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків. / Наказ МФУ від 11.08.1994 р. №69 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0202-94> (дата звернення: 29.01.2019).

18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій / Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 15.11.2018).

19. Інструкція про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання товарно-матеріальних цінностей / Наказ МФУ від 16.05.1996 р. №99 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0293-96> (дата звернення: 01.10.2018).

20. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: інтодологія системних досліджень: Монографія. К.: КНЕУ, 2016. 248с.

21. Концепція розвитку внутрішньої торгівлі України / Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.1997 р. №1449 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1449-97-%D0%BF> (дата звернення: 15.02.2019).

22. Костюченко В.Д. Облік доходу від реалізацій продукцій, товарів та інших активів. Бухгалтерський облік і аудит. 2017. №4. 39 с.

23. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту : Навч. посібник. К.: Каравела, 2014. 430с.
24. Нагребельний В.П. Фінансове право України: поняття, сутність і призначення фінансового контролю. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 15.02.2019).
25. Наказ Міністерства фінансів України №2 від 10.01.2007 р. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1449-97-%D0%BF> (дата звернення: 15.02.2019).
26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 15.12.2018).
27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 «Баланс» / Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 11.03.2019).
28. Податковий кодекс України / Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.03.2019).
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» за станом на 20.10.99 р. № 246 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 22.03.2019).
30. Положення про порядок уцінки і реалізації продукції, що залежалась, з групи товарів широкого вжитку, продукції виробничо-технічного призначення та надлишкових товарно-матеріальних цінностей / Наказ МФУ і Мінекономіки від 15.12.1999 р. №149/300 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0546-96> (дата звернення: 18.11.2018).
31. Порядок заняття торговельною діяльністю і правила торговельного обслуговування населення / Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 р. №108 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF>

(дата звернення: 15.03.2019).

32. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей» від 22 січня 1996 р. №116 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF> (дата звернення: 22.12.2018).

33. Про аудиторську діяльність / Закон України від 22.04.2006р. № 3125–XII. URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125–12](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12)ю (дата звернення: 11.03.2019).

34. Сахарцева І. І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України : навч. посібник. Київ : Кондор, 2018. 614 с.

35. Селіванова Н. М. Облікова політика підприємства: проблеми визначення поняття та нормативно–правового регулювання. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 7. С. 18–22.

36. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок / Д. Уотерс ; пер. с англ. В. Н. Егорова. Москва : Юнити-Дана, 2016. –504 с.

37. Хоменко Н.В. Товарні запаси: проблеми обліку та звітності. Монографія. Полтава: РВВПУСКУ, 2008. 153 с.

38. Цивільний кодекс України / Закон України від 16.01.2003р. № 435–IV URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435–15](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15) (дата звернення: 25.11.2018).

39. Чаюн І. Ю. Управління матеріало–технічним забезпеченням підприємства: навчальний посібник. Київ : Київ. нац. торг. - екон. ун-т., 2002. 111 с.